FIL-QORTI TAL-MAĠISTRATI (MALTA)
BĦALA QORTI TA’ ĠUDIKATURA KRIMINALI

MAĠISTRAT NATASHA GALEA SCIBERRAS B.A., LL.D.

Kawża Nru: 452/09

Il-Pulizija
(Spettur Johann J Fenech)

vs

Christopher Scerri
(ID 77081(M))

Illum: 11 ta’ Mejju 2021

Il-Qorti,

Wara li rat l-imputazzjonijiet miġjuba fil-konfront tal-imputat **Christopher Scerri**, iben Ronald u Alexandra nee` Zerafa, imwieled il-Pieta` fit-30 ta’ Diċembru 1980, residenti Flat 8, Dar ir-Risq, Block C, Triq it-Tarzna, Isla, detentur tal-karta tal-identita` bin-numru 77081(M);

Akkużat talli f’dawn il-Gżejjer, nhar it-3 ta` Diċembru 2007, kif ukoll fis-sitt xhur ta’ qabel din id-data fil-Gudja u fi bnadi oħra f’dawn il-Gżejjer:

1. Forna jew ipprokura jew offra li jforni jew li jipprokura d-droga eroina, speċifikata fl-ewwel skeda tal-Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi, Kap. 101 tal-Liġijiet ta’ Malta lill-persuna/i jew għall-użu ta’ persuna/i mingħajr ma kellu liċenza mill-President ta’ Malta mingħajr ma kien awtorizzat bir-regoli tal-1939 għall-Kontroll Intern tad-Drogi Perikolużi (G.N. 292/1939) jew minn xi awtorita` mogħtija mill-President ta’ Malta li jforni d-droga u mingħajr ma kien fil-pussess ta’ awtorizzazzjoni għall-importazzjoni jew għall-esportazzjoni maħruġ mit-Tabib Prinċipali tal-Gvern skont id-disposizzjonijiet tas-sitt taqsima tal-Ordinanza msemmija u mingħajr ma

kellu liċenza jew xort'oħra awtorizzat li jimmanifattura jew iforni d-droga msemmija u mingħajr ma kellu liċenza li jipprokura l-istess droga u dan bi ksur tar-Regolament 4 tar-Regolamenti tal-1939 għall-Kontroll Intern tad-Drogi Perikolużi (G.N. 292/1939), kif sussegwentement emendati u bi ksur tal-Ordinanzi dwar il-Mediċini Perikolużi, Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta;

2. Kellu fil-pussess tiegħu d-droga eroina speċifikata fl-ewwel skeda tal-Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi, Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta, meta ma kienx fil-pussess ta' awtorizzazzjoni għall-importazzjoni jew għall-esportazzjoni maħruġ mit-Tabib Prinċipali tal-Gvern skont id-disposizzjonijiet tar-4 u s-6 Taqsima tal-Ordinanza u meta ma kienx bil-liċenzja jew xort'oħra awtorizzat li jimmanifattura, jew li jforni d-droga msemmija u meta ma kienx b'xi mod ieħor bil-liċenzja mill-President ta' Malta li jkollu d-droga msemmija fil-pussess tiegħu u naqas li jipprova li d-droga msemmija ġiet fornuta lilu għall-użu tiegħu skont ir-riċetta kif provdut fir-regolamenti msemmija u dan bi ksur tar-regoli tal-1939 dwar il-Kontroll Intern tad-Drogi Perikoluzi (GN 292/1939), kif sussegwentement emendati u bi ksur tal-Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi, Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta;

3. U aktar talli sar reċidiv b'diversi sentenzi mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta).

Il-Qorti ġiet mitluba sabiex f'każ ta' ħtija tordna lill-imputat iħallas l-ispejjeż li għandhom x'jaqsmu mal-ħatra tal-esperti, skont l-Artikolu 533(1) tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta.

Rat illi ċ-ċitazzjoni odjerna ġiet intavolata mill-Prosekuzzjoni fir-Reġistru ta' din il-Qorti fid-9 ta' Awwissu 2009;

Semgħet ix-xhieda, rat l-atti kollha tal-każ u d-dokumenti esebiti, inkluż l-Ordni tal-Avukat Ġenerali bis-saħħa tas-sub-artikolu (2) tal-Artikolu 22 tal-Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi (Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta), sabiex din il-kawża tinstema' minn din il-Qorti bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali;

Rat illi din il-kawża ġiet assenjata lill-Maġistrat sedenti bl-assenjazzjoni tad-doveri tal-1 ta' Frar 2013;

Rat illi fis-seduta tat-13 ta' Ottubru 2017, il-partijiet iddikjaraw illi kienu qegħdin jeżentaw lil din il-Qorti, kif preseduta, milli terġa' tisma' l-provi kollha mressqa sa dakinhar quddiem il-Qorti kif diversament preseduta.

Semgħet lill-Prosekuzzjoni tirrimetti ruħha għall-provi prodotti u rat in-nota ta' sottomissjonijiet tad-difiża.

Ikkunsidrat:

Illi in sostenn tal-imputazzjonijiet miġjuba kontra l-imputat, il-Prosekuzzjoni ressqet is-segwenti xhieda u provi:

1. **L-Ispettur Johann J. Fenech** jixhed illi fit-3 ta' Diċembru 2007, għall-ħabta tas-2:30 p.m., il-Pulizija mill-Għassa taż-Żejtun irċevew telefonata mill-Għassa ta' Raħal Ġdid dwar ġlieda ġewwa Block 3, Door 4, Triq il-Mitħna, Gudja. Mal-wasla tagħhom fuq il-post, il-Pulizija sabu lil Charlot Zammit li stqarr illi kellu jagħti ħmistax-il Lira Maltin (Lm15) lill-imputat odjern u illi ftit tal-ħin qabel il-wasla tal-Pulizija, l-imputat kien mar id-dar tiegħu u nqalgħet kommossjoni. Kien għalhekk illi Zammit ċempel ġewwa l-Għassa. Fuq l-informazzjoni mogħtija minn Zammit, il-Pulizija fittxew l-akkwati għall-imputat, li nstab aktar tard u ttieħed l-Għassa taż-Żejtun. Meta ġie mwaqqaf l-imputat kellu fuqu basket tal-karti, li fih instabu żewġ imgħaref b'xi traċċi maħruqa, xi *citric acid* u labar b'xi traċċi. Dawn l-oġġetti ġew esebiti bħala Dok. JF 1. Saret ukoll tfittxija fid-dar tar-residenza ta' Zammit, u fil-kamra tiegħu nstab ammont ta' *citric acid* u xi labar li wħud minnhom kienu wżati. Ix-xhud jgħid illi dakinhar huwa investiga kemm lil Zammit, kif ukoll lill-imputat odjern. Zammit irrilaxxja stqarrija. Fil-waqt li ammetta li kien jabbuża mid-droga, Zammit qal ukoll li kien ikkonsma l-eroina dakinhar stess għall-ħabta ta' nofsinhar ġewwa Bormla u illi l-pakkett droga li kien ikkonsma dakinhar kien tahulu l-imputat, li tiegħu Zammit ħallsu ħames Liri Maltin (Lm5). Ix-xhud esebixxa l-istqarrija tal-imputat[1], l-irċevuta tal-oġġetti elevati mill-pussess tiegħu ossia *pouch* kontenenti x'imgħaref, bott *citric* u siringi[2] u sentenza fl-ismijiet 'Il-Pulizija (Spettur Josric Mifsud) vs Christopher Scerri' ta' din il-Qorti kif diversament preseduta, datata 7 ta' Novembru 2007[3].[4]

2. **PS 1386 Anthony Agius** ippreżenta r-rapport tal-Pulizija dwar l-inċident odjern u xehed illi fit-3 ta' Diċembru 2007, għall-ħabta tas-2:30 p.m. daħlet informazzjoni mill-għassa ta' Raħal Ġdid dwar argument ġewwa Block 3, Door 4, Triq il-Mitħna, l-Gudja. Huwa bagħat lil PC 1203 u PC 1081 fuq il-post u hemmhekk sabu lil Charlot Zammit, li nfurmahom li kellu argument mal-imputat għaliex huwa kellu jagħtih ħmistax-il Lira Maltin (Lm15). Huwa kien ukoll xhud tal-istqarrija rilaxxjata mill-imputat u

---

[1] A fol. 22 u 23 tal-proċess.
[2] A fol. 24 tal-proċess.
[3] Ara a fol. 25 tal-proċess.
[4] Ara din ix-xhieda a fol. 17 sa 21 tal-proċess.

għaraf il-firma tiegħu fuq l-irċevuta esebita mill-Ispettur Johann J. Fenech.[5]

3. **PS 1203 Kurt Schembri** jixhed illi fit-3 ta' Diċembru 2007 għall-ħabta tas-2:30 p.m. daħal rapport dwar argument bejn żewġt irġiel ġewwa Block 3, Door 4, Triq il-Mitħna, l-Gudja. Fuq il-post indikat kien hemm Charlot Zammit, li spjega illi kien għadu kif kellu argument ma' ċertu Christopher Scerri u li kellu jagħti lil Scerri ħmistax-il Lira Maltin (Lm15). Zammit qal ukoll illi huwa kien fil-kumpanija ta' Scerri, meta dawn marru fl-indirizz indikat sabiex Zammit iġib il-flus li kellu jagħti lil Scerri, iżda baqa' fuq u ma niżilx biex jagħtih il-flus. Skont Zammut, meta ra dan Scerri beda jgħajjat u jheddu li jekk ma kienx ser jagħtih il-flus, kien ser iġiblu aktar nies sabiex jiġġieldu miegħu u li kien ser isibu u jagħtih xebgħa. Meta staqsew lil Zammit ir-raġuni għaliex kellu jagħti l-flus lil Scerri, huwa ma qalilhomx. Fuq deskrizzjoni li tahom Zammit ta' Scerri, huma għamlu tfittxija fl-akkwati u wara ftit sabu lil Scerri. Ħaduh l-għassa u saritlu tfittxija, fejn sabu illi l-imputat kien fil-pussess ta' żewġ kuċċarini maħruqin, *citric acid* u xi siringi mhux użati.[6]

4. **Charlot Zammit** jixhed illi lill-imputat jafu stante illi kienu jaħdmu fis-settur tal-kostruzzjoni flimkien u li sar jafu għall-ħabta tas-sena 2006 jew 2007. Dak iż-żmien kienu jkunu flimkien. L-imputat mar taħt it-tieqa tad-dar ta' omm Zammit ġewwa l-Gudja sabiex imorru flimkien. Il-karozza kienet waqfitlu mingħajr *petrol* f'Ħal Luqa u riedu jerġgħu jinżlu għaliha. Jgħid illi huwa ma kellux flus dakinhar u l-imputat kien tah Lm10 biex imur jitfa' l-*petrol*. Ikkonferma li kien sar rapport ġewwa l-Għassa taż-Żejtun dwar xi storbju u illi fir-residenza tiegħu, instabet mgħarfa. Jikkonferma wkoll illi dakinhar kien abbuża minn pakkett eroina. Hawnhekk il-Prosekuzzjoni għamlet referenza għall-istqarrija rilaxxjata minn Zammit, u kif fl-istess stqarrija huwa kien qal dwar l-eroina li kien ikkonsma dakinhar illi l-imputat kien xtralu pakkett għall-prezz ta' Lm5. Dwar dan, Zammit jgħid illi ma kellux flus u l-imputat kien sellfu l-flus bil-patt li huwa jħallsu lura. Żied jgħid illi dakinhar l-imputat tah il-flus u mistoqsi jekk l-imputat kienx xtralu l-eroina, huwa jgħid "*jekk tqisha hekk xtrali pakkett imma jiena kelli nhallsu tieghu*".[7] Huwa jgħid illi stante li ma kellux flus dakinhar, l-imputat tah Lm5 biex jixtri d-droga bil-patt li jħallsu lura. Dwar dan jispjega illi marru jixtru d-droga flimkien bil-karozza tiegħu, illi ħallas l-imputat, illi huwa fil-frattemp baqa' fil-karozza sakemm l-imputat mar għad-droga, illi d-droga ġabarha l-imputat, u illi kkonsmaw din id-droga flimkien bil-labra fil-karozza tiegħu. Marru

[5] A fol. 30 sa 32 u r-rapport esebit bħala Dok. AA1, a fol. 33 u 34 tal-proċess.
[6] Ara din ix-xhieda a fol. 35 sa 37 tal-proċess.
[7] A fol. 45 tal-proċess.

flimkien iġibu l-labar "*minghalija dak il-hin mill-polyclinic*", waqt illi huwa baqa' fil-karozza u niżel għalihom l-imputat u eventwalment id-droga ġiet ippreparata mill-imputat stante illi huwa kien qiegħed fis-*seat* tax-xufier u għalhekk ma setax jagħmel dan. Wara mbagħad, l-imputat kien mar id-dar tiegħu sabiex ix-xhud jagħtih il-flus ta' dik id-droga. Jgħid ukoll illi kien hemm okkażjoni oħra meta hu u l-imputat iltaqgħu u kkonsmaw id-droga flimkien, iżda din kienet l-uniku darba meta l-imputat kien xtara d-droga għal Zammit. Dwar l-okkażjoni l-oħra, huwa jgħid illi kienu joħorġu l-flus flimkien, jakkwistaw id-droga flimkien u jikkunsmawha flimkien.[8]

Ikkunsidrat ukoll:

Fin-nota ta' sottomissjoniet tagħha, id-difiża għamlet referenza għall-fatt illi meta rrilaxxja l-istqarrija tiegħu lill-Pulizija, l-imputat la ngħata d-dritt illi jottjeni parir legali qabel l-interrogatorju tiegħu u lanqas id-dritt illi jkun assistit minn avukat waqt l-istess interrogatorju, u dan bi ksur tad-drittijiet tiegħu. Skont id-difiża, għalhekk il-Qorti għandha tiskarta l-istqarrija rilaxxjata mill-imputat.

Illi jirriżulta mill-atti proċesswali illi l-imputat irrilaxxja stqarrija lill-Pulizija Eżekuttiva fit-3 ta' Diċembru 2007, wara li huwa ngħata s-solita twissija skont il-liġi, iżda mingħajr il-jedd li jottjeni parir legali qabel l-interrogatorju tiegħu u mingħajr il-jedd li jkun assistit minn avukat waqt l-istess interrogatorju. Fil-fatt l-ewwel jedd daħal fis-seħħ fil-liġi Maltija fl-10 ta' Frar 2010 permezz tal-Avviż Legali 35/2010, fil-waqt illi t-tieni jedd daħal fis-seħħ fit-28 ta' Novembru 2016, permezz tal-Avviż Legali 401 tal-2016.

F'dan ir-rigward din il-Qorti tagħmel referenza għas-sentenza tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem tat-12 ta' Jannar 2016 fil-każ **Mario Borg v. Malta**, kif ukoll għas-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **The Republic of Malta vs Chukwudi Onyeabor** tal-1 ta' Diċembru 2016, fejn hemmhekk il-Qorti għamlet referenza għal diversi sentenzi tal-Qorti Kostituzzjonali ossia **Carmel Saliba vs Avukat Generali** tas-16 ta' Mejju 2016, **Stephen Nana Owusu vs Avukat Generali** tat-30 ta' Mejju 2016, **Malcolm Said vs Avukat Generali et** tal-24 ta' Ġunju 2016 u **Aaron Cassar vs Avukat Generali et** tal-11 ta' Lulju 2016 u għaddiet sabiex tiddeċiedi illi "*the denial of the right to legal assistance at the pre-trial stage as a result of a systematic restriction applicable to all accused persons must today be held to be in violation of the conditions for the admissibility of an accused's statement.*"

[8] Ara din ix-xhieda a fol. 40 sa 51 tal-proċess.

Il-Qorti tirreferi wkoll għas-sentenza mogħtija mill-Qorti Kostituzzjonali fil-5 ta' Ottubru 2018, fl-ismijiet **<u>Christopher Bartolo vs Avukat Ġenerali et</u>**, f'liema każ fl-istqarrijiet tiegħu, ir-rikorrenti minkejja li qabel irrilaxxja l-ewwel stqarrija, kien ingħata parir mingħand l-avukat tiegħu li f'dak l-istadju ma jgħid xejn lill-pulizija, huwa xorta waħda rrisponda għad-domandi waqt l-interrogatorju li sarlu, bir-riżultat li stqarr fatti li kienu inkriminanti għalih, in kwantu ammetta li kien jixtri d-droga kemm għall-użu personali tiegħu, kif ukoll sabiex ibiegħ minnha lil terzi. Fis-sentenza tagħha, il-Qorti Kostituzzjonali qalet hekk dwar l-istqarrijiet rilaxxjati mill-istess rikorrenti mingħajr il-jedd ta' assistenza legali waqt l-interrogatorji tiegħu:

> "36. Mill-premess jirrizulta manifest li l-istqarrijiet rilaxxjati mir-rikorrent ser ikollhom kif fil-fatt gja` kellhom quddiem il-Qorti Kriminali impatt fil-proceduri kriminali, mhux in kwantu ghall-ammissjonijiet, izda in kwantu l-kontenut taghhom kien ittiehed in konsiderazzjoni fil-quantum tal-piena imposta fuqu mill-Qorti Kriminali, u issa huwa car li anke l-Qorti tal-Appell Kriminali ser tiehu konsiderazzjoni tal-kontenut tal-istqarrijiet f'dan ir-rigward. Ghalhekk, ghalkemm il-proceduri kriminali ghadhom pendenti u ghalhekk ma jistax f'dan l-istadju jigi determinat jekk kienx hemm lezjoni ta' smigh xieraq f'dawk il-proceduri, jekk l-istqarrijiet jithallew fil-process tal-proceduri kriminali, dawn wisq probabbilment ser isir uzu minnhom mill-Qorti tal-Appell Kriminali bi pregudizzju jew vantagg ghall-akkuzat fil-kwantifikazzjoni tal-piena, kemm dik karcerarja kif ukoll ghal dak li tirrigwarda l-multa li tista' tigi imposta.
>
> 37. Fid-dawl tal-premess <u>it-tehid tal-istqarrijiet zgur li ser ikollhom impatt fuq l-ezitu tal-process kriminali u, ladarba dan isir, x'aktarx ser isir ksur tad-dritt tal-rikorrent ghal smigh xieraq tenut kont tal-fatt li dawn gew rilaxxjati mir-rikorrent fl-assenza ta' avukat li jassistih</u>. Ghalhekk huwa xieraq li, filwaqt li f'dan l-istadju ma jistax jinghad jekk kienx hemm lezjoni ta' dan id-dritt fundamentali tar-rikorrent peress li l-proceduri kriminali ghadhom pendenti, dawn ma jithallewx jibqghu fl-inkartament tal-process kriminali." [sottolinear tal-Qorti]

Allura minkejja illi r-rikorrenti f'dak il-każ, kien ingħata l-jedd li jikkonsulta ma' avukat qabel l-ewwel interrogatorju tiegħu u anke eżerċita dan il-jedd, il-Qorti ordnat illi l-istqarrijiet tiegħu ma jitħallewx fl-inkartament la darba kien ser ikollhom impatt fuq l-eżitu tal-proċess kriminali u dan stante illi ma ngħatax il-jedd għall-assistenza legali waqt l-interrogatorji tiegħu. Din kienet ukoll il-konklużjoni tal-Qorti tal-Appell Kriminal fis-sentenza tagħha tal-20 ta' Novembru 2018, fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija vs Claire Farrugia</u>**, f'liema każ dik il-Qorti skartat bħala inammissibbli l-istqarrijiet tal-imputata, waħda minnhom ġuramentata, u dan għaliex għalkemm hija ngħatat id-dritt li tottjeni parir legali

qabel l-istqarrijiet tagħha, madankollu hija ma ngħatatx id-dritt li tkun assistita minn avukat waqt l-interrogatorji li sarulha u dan stante li dan id-dritt ma kienx għadu viġenti fiż-żmien in kwistjoni. F'dan is-sens ukoll iddeċidiet l-istess Qorti fis-sentenza tagħha fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Emad Masoud** tas-16 ta' Mejju 2019 u fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Sandro Spiteri** tat-18 ta' Ġunju 2019, f'liema każ, bħal fil-każ odjern, l-imputat kien irrilaxxja stqarrija kemm mingħajr il-jedd li jottjeni parir legali qabel l-interrogatorju tiegħu, kif ukoll mingħajr id-dritt li jkun assistit minn avukat waqt l-istess interrogatorju.

Fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija (Spettur Malcolm Bondin) vs Aldo Pistella** tal-14 ta' Diċembru 2018, f'liema każ l-appellat kien ingħata l-jedd li jottjeni parir legali qabel l-interrogotarju tiegħu u anke eżerċitah, iżda ma ngħatax il-jedd li jkun assistit minn avukat waqt dan l-interrogatorju, stante illi anke f'dak il-każ, fiż-żmien in kwistjoni, dan il-jedd ma kienx viġenti fil-liġi Maltija, il-Qorti Kostituzzjonali reġgħet irribadiet il-konklużjonijiet tagħha fis-sentenza preċedenti fl-ismijiet **Christopher Bartolo vs Avukat Ġenerali et**:

> "14. Għalkemm, bħall-ewwel qorti, taqbel mal-appellanti illi f'dan l-istadju għadu ma seħħ l-ebda ksur tal-jedd għal smigħ xieraq, madankollu, kif osservat fil-każ ta' Malcolm Said, il-qorti xorta hija tal-fehma li ma jkunx għaqli li l-proċess kriminali jitħalla jitkompla bil-produzzjoni tal-istqarrija tal-akkużat Pistella ladarba din, għallinqas f'parti minnha, ittieħdet mingħajr ma Pistella kellu l-għajnuna ta' avukat. Għalhekk, għalkemm għadu ma seħħ ebda ksur tal-jedd għal smigħ xieraq, fiċ-ċirkostanzi huwa għaqli illi, kif qalet l-ewwel qorti, ma jsir ebda użu mill-istqarrija fil-proċess kriminali sabiex, meta l-proċess kriminali jintemm, ma jkunx tniġġes b'irregolarità – dik li jkun sar użu minn stqarrija li ttieħdet mingħajr ma l-interrogat kellu l-għajnuna ta' avukat – li tista' twassal għal konsegwenzi bħal tħassir tal-proċess kollu."

Fil-każ ta' **Philippe Beuze vs Belgium** deċiż mill-*Grand Chamber* tal-Qorti Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem fid-9 ta' Novembru 2018, dik il-Qorti reġgħet adottat il-kriterju tal-*overall fairness of the proceedings* sabiex tistħarreġ jekk seħħitx o meno leżjoni tad-dritt għal smiegħ xieraq. Għalkemm sabet li f'dan il-każ seħħet vjolazzjoni tal-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni, il-Qorti mxiet lil hinn minn dawk id-deċiżjonijiet li fihom instabet vjolazzjoni tal-imsemmi artikolu għaliex kien hemm restrizzjoni sistematika fil-liġi domestika tad-dritt ta' persuna suspettata jew arrestata ta' aċċess għall-avukat, u ddeċidiet illi l-Qorti għandha dejjem tistħarreġ iċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ, tenut kont ta' numru ta' kriterji, mhux eżawrjenti, elenkati fid-deċiżjoni tagħha. Dik il-Qorti qalet hekk fid-deċiżjoni tagħha:

> "(γ) Relevant factors for the overall fairness assessment

150. When examining the proceedings as a whole in order to assess the impact of procedural failings at the pre-trial stage on the overall fairness of the criminal proceedings, the following non-exhaustive list of factors, drawn from the Court's case-law, should, where appropriate, be taken into account (see Ibrahim and Others, cited above, § 274, and Simeonovi, cited above, § 120):

(a) whether the applicant was particularly vulnerable, for example by reason of age or mental capacity;

(b) the legal framework governing the pre-trial proceedings and the admissibility of evidence at trial, and whether it was complied with – where an exclusionary rule applied, it is particularly unlikely that the proceedings as a whole would be considered unfair;

(c) whether the applicant had the opportunity to challenge the authenticity of the evidence and oppose its use;

(d) the quality of the evidence and whether the circumstances in which it was obtained cast doubt on its reliability or accuracy, taking into account the degree and nature of any compulsion;

(e) where evidence was obtained unlawfully, the unlawfulness in question and, where it stems from a violation of another Convention Article, the nature of the violation found;

(f) in the case of a statement, the nature of the statement and whether it was promptly retracted or modified;

(g) the use to which the evidence was put, and in particular whether the evidence formed an integral or significant part of the probative evidence upon which the conviction was based, and the strength of the other evidence in the case;

(h) whether the assessment of guilt was performed by professional judges or lay magistrates, or by lay jurors, and the content of any directions or guidance given to the latter;

(i) the weight of the public interest in the investigation and punishment of the particular offence in issue; and

(j) other relevant procedural safeguards afforded by domestic law and practice."

F'dak il-każ, meta l-Qorti Ewropea ġiet biex teżamina dawn il-kriterji fil-kuntest taċ-ċirkostanzi li kellha quddiemha, fil-waqt illi saħqet illi kienet qed issib

vjolazzjoni tal-Artikolu 6 fid-dawl ta' diversi fatturi meħudha lkoll flimkien u mhux kull fattur meqjus separatament, ikkunsidrat *inter alia* illi fl-istess każ, ir-restrizzjonijiet fuq id-dritt tal-aċċess għall-avukat kienu estensivi u dan fis-sens illi l-akkużat ġie interrogat waqt li kien fil-kustodja tal-pulizija mingħajr ma qabel ingħata l-opportunita` li jottjeni parir legali jew li jkollu avukat preżenti u fil-kors tal-investigazzjoni ġudizzjarja li seħħet wara, ma ngħatax il-possibilita` li jkun assistit minn avukat, kif lanqas ma ngħata dan id-dritt f'atti investigattivi oħrajn sussegwenti. F'dawk iċ-ċirkostanzi, mingħajr ma ngħata informazzjoni ċara dwar id-dritt tiegħu għas-silenzju, huwa rrilaxxja stqarrijiet dettaljati u sussegwentement ta wkoll verżjonijiet differenti dwar il-fatti, bir-riżultat illi għamel stqarrijiet, li għalkemm ma kinux inkriminanti fis-sens restrittiv ta' din il-kelma, effettwaw sostanzjalment il-posizzjoni tiegħu, speċjalment fir-rigward ta' akkuża partikolari. Dawn l-stqarrijiet ġew ilkoll ikkunsidrati bħala ammissibbli fil-proċeduri kontra tiegħu. In oltre tali stqarrijiet kellhom rwol importanti fil-proċeduri u fir-rigward ta' akkuża minnhom, kienu jiffurmaw parti integrali mill-provi li a bażi tagħhom huwa nstab ħati.

Fil-każ deċiż mill-Qorti Kostituzzjonali fl-ismijiet **<u>Paul Anthony Caruana vs Avukat Ġenerali et</u>** nhar il-31 ta' Mejju 2019, l-attur ilmenta minn ksur tal-jedd tiegħu għal smiegħ xieraq fid-dawl tal-fatt illi ma ngħatax id-dritt tal-aċċess għall-avukat kemm qabel irrilaxxja l-istqarrija tiegħu lill-pulizija kif ukoll waqt l-interrogatorju tiegħu, u għaldaqstant talab lill-Qorti kemm sabiex tiddikjara illi ġew leżi d-drittjiet fundamentali tiegħu kif sanċiti fl-Artikolu 39 tal-Kostituzzjoni u fl-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea, kif ukoll sabiex takkorda dawk ir-rimedji effettivi inkluż li tannulla, tħassar u tirrevoka s-sentenza mogħtija fil-konfront tiegħu mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali, li permezz tagħha kien instab ħati tal-imputazzjonijiet miġjuba kontra tiegħu u ġie kkundannat għal terminu effettiv ta' priġunerija.

F'dan il-każ, wara li rreferiet għall-każ ta' **<u>Ibrahim and Others v. United Kingdom</u>** deċiż mill-Qorti Ewropea fit-13 ta' Settembru 2016 u kompliet illi allura l-fatt waħdu li persuna ma tkunx tħalliet tingħata l-għajnuna ta' avukat waqt l-interrogazzjoni, ukoll jekk ma kienx hemm raġunijiet impellenti għal dan in-nuqqas, ma huwiex biżżejjed biex, *ipso facto,* jinsab ksur tal-jedd għal smigħ xieraq, iżda wieħed irid iqis il-proċess fit-totalità tiegħu, il-Qorti Kostituzzjonali għamlet referenza wkoll għad-deċiżjoni f'**<u>Beuze v. Belgium</u>** u għall-kriterji hemmhekk indikati (u fuq ċitati minn din il-Qorti) li a bażi tagħhom wieħed għandu jeżamina l-proċeduri fl-intier tagħhom fid-dawl tal-impatt tan-nuqqasijiet proċedurali fl-istadju ta' qabel il-proċeduri. Il-Qorti kompliet hekk dwar l-ilment tal-attur:

> "20. Fid-dawl ta' dawn il-konsiderazzjoniiet, l-aggravju tal-attur – safejn igħid illi "l-fatt waħdu illi persuna li tkun instabet ħatja ma tkunx tħalliet

tikkonsulta ma’ avukat tal-fiduċja tagħha fil-mument tal-investigazzjoni u l-għotja ta’ stqarrija lill-pulizija, minħabba restrizzjoni sistematika fil-liġi maltija, awtomatikament ikun ifisser illi saret vjolazzjoni tad-dritt fundamentali tas-smigħ xieraq ta’ dik l-istess persuna taħt l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea” – huwa ħażin u huwa miċħud.

21. Fil-każ tallum kien hemm raġuni tajba għala l-attur ma tħalliex ikellem avukat qabel jew waqt l-ewwel interrogazzjoni. Ir-raġuni hi li kien hemm il-ħsieb li ssir controlled delivery lil terza persuna li kienet tipprovdi lill-attur bid-droga, u biex din l-operazzjoni tirnexxi kien meħtieġ li l-attur ma jitħalla jikkomunika ma’ ħadd biex ma titwassalx il-kelma lil dan it-terz.

...

23. L-attur ingħata t-twissija li trid il-liġi qabel ma ta l-istqarrija, u ma saret ebda allegazzjoni li l-istqarrija saret fiċ-ċirkostanzi msemmija fl-art. 658 tal-Kodiċi Kriminali. ... Ħlief għall-fatt li ma kellux avukat dak il-ħin, l-attur ma ressaq ebda argument serju kontra l-validità u l-veraċità tal-istqarrija.

24. Għandu jingħad ukoll illi l-attur ma nżammx aktar milli kien meħtieġ biex tirnexxi l-operazzjoni tal-controlled delivery; dakinhar stess kien meħlus u seta’ liberament ikellem avukat.

25. Barra minn hekk, <u>l-istqarrija magħmula lill-pulizija ma kinitx ir-raġuni li wasslet għall-kundanna tal-attur</u>: l-attur instab ħati mill-qorti ta’ ġurisdizzjoni kriminali għax ammetta l-ħtija għal dawk l-akkużi li ma ġewx ritirati. Dan għamlu fil-preżenza tal-avukat wara li ikkonsulta miegħu u quddiem maġistrat li wissih bil-konsegwenzi tal-ammissjoni u tah l-opportunità li jeħodha lura.

26. Tassew illi l-attur igħid illi kien kondizzjonat bil-fatt li kien ġà ta stqarrija lill-pulizija qabel ma ammetta quddiem il-qorti...

27. Dan jista’ f’ċerti ċirkostanzi jkun fattur relevanti, iżda fil-każ tal-lum l-attur seta’ jiċħad dak li stqarr fl-istqarrija u wkoll, jekk tassew kif qal hu kien fis-sakra meta għamilha u għalhekk l-istqarrija ma għamilhiex “volontarjament”, jikkontestaha taħt l-art. 658 tal-Kodiċi Kriminali – seta’ saħansitra jirtira l-ammissjoni li għamel quddiem il-qorti – għax il-qorti ta’ ġurisdizzjoni kriminali, presjeduta minn ġudikant togat, kienet taf biżżejjed, fid-dawl tas-sentenza ta’ Salduz, li kienet ingħatat qabel, li ma kellhiex toqgħod fuq l-istqarrija weħedha, aktar u aktar jekk tkun ġiet irtirata, jekk ma jkunx hemm xiehda oħra li ma tħallix dubju dwar il-ħtija. Bilkemm għalfejn ngħidu wkoll illi l-attur kien inqabad in flagrante, bi kwantità ta’ droga fuq il-persuna tiegħu u fid-dar fejn kien joqgħod.

> 28. Il-qorti aktar temmen illi l-attur ammetta quddiem il-qorti mhux għax kondizzjonat bl-istqarrija li kien ta iżda għax kien jaf bix-xiehda l-oħra kontrieh u biex jieħu l-benefiċċju, li fil-fatt ingħata, taħt l-art. 29 tal-Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi [Kap. 101].” [sottolinear ta’ din il-Qorti]

F’każ ieħor deċiż mill-Qorti Kostituzzjonali nhar is-27 ta’ Settembru 2019, fl-ismijiet **<u>Graziella Attard vs Avukat Ġenerali</u>**, f’liema każ il-posizzjoni legali fit-teħid ta’ stqarrija kienet dik adoperata qabel l-10 ta’ Frar 2010 u għalhekk qabel ġie fis-seħħ id-dritt ta’ persuna suspettata jew arrestata li tottjeni parir legali qabel l-interrogatorju tagħha, wara li rreferiet ukoll għall-każ **<u>ta’ Beuze v. Belgium</u>**, l-istess Qorti kkonkludiet illi:

> “10. Madanakollu, billi ċ-ċirkostanzi fejn il-persuna interrogata tista’ ma titħalliex tkellem avukat huma l-eċċezzjoni aktar milli r-regola, u din il-qorti għandha s-setgħa li tagħti rimedju fejn issib li disposizzjoni li tħares dritt fondamentali mhux biss “qiegħda tiġi” iżda wkoll meta “tkun x’aktarx sejra tiġi miksura”, din il-qorti hija tal-fehma, kif osservat fis-sentenza mogħtija fl-24 ta’ Ġunju 2016 fl-ismijiet <u>Malcolm Said v. Avukat Ġenerali</u>, **<u>illi ma jkunx għaqli</u>** – partikolarment fid-dawl ta’ inkonsistenzi fis-sentenzi tal-Qorti Ewropea li joħloq element ta’ imprevedibilità, kif jixhdu l-posizzjonijiet konfliġġenti li ħadet fil-każ ta’ Borg u f’dak ta’ Beuze – **<u>illi l-proċess kriminali jitħalla jitkompla bil-produzzjoni tal-istqarrija mogħtija mill-attriċi lill-pulizija</u>** għaliex tqis illi, fiċ-ċirkostanzi, in-nuqqas ta’ għajnuna ta’ avukat ma kienx nuqqas li ma jista’ jkollu ebda konsegwenza ta’ preġudizzju għall-attriċi, aktar u aktar meta fl-istqarrija ammettiet sehma fir-reat.” [enfasi ta’ din il-Qorti]

Fl-istess sentenza, il-Qorti Kostituzzjonali tenniet ukoll is-segwenti:

> “18. Il-qorti tqis illi l-ordni li l-istqarrija titneħħa mill-inkartament, aktar milli rimedju għal ksur li, wara kollox, għadu ma seħħx, huwa garanzija tal-integrità tal-proċess u wkoll fl-interess pubbliku, biex ma jiġrix l-proċess kontra l-attriċi jkollu jitħassar wara li jintemm, b’ħela ta’ ħin u riżorsi, li tkun forma oħra ta’ inġustizzja għax il-liġijiet għandhom iħarsu mhux biss lil min hu mixli b’reat iżda wkoll lil min jista’ jkun vittma ta’ reat.
>
> 19. Il-qorti għalhekk terġa’ ttenni li ma jkunx għaqli li jsir użu mill-istqarrija waqt il-proċess kriminali ...”.

Huwa evidenti illi fil-każ odjern, jeħtieġ li din il-Qorti teżamina ċ-ċirkostanzi li għandha quddiemha mhux mill-ottika ta’ ksur tal-jedd għal smiegħ xieraq stante li m’għandhiex kompetenza li tagħmel dan, iżda sempliċiment mil-lat tal-valur probatorju li għandha tingħata l-istqarrija tal-imputat, tenut kont madankollu tal-

ġurisprudenza fuq indikata. Huwa evidenti wkoll, illi bħal fil-każ ta' **Graziella Attard vs Avukat Ġenerali**, fuq ċitat, f'dan il-każ in-nuqqas li l-imputat ingħata l-jedd li jottjeni parir legali qabel l-interrogatorju tiegħu, ma kienx nuqqas li ma sarraf fl-ebda preġudizzju għalih, stante illi fl-istqarrija rilaxxjata minnu, huwa għamel dikjarazzjonijiet inkriminanti. Il-Qorti għalhekk tqis illi fiċ-ċirkostanzi, ikun iżjed għaqli li timxi fuq il-passi li mxiet fuqhom il-Qorti Kostituzzjonali fis-sentenza fuq imsemmija u tiskarta l-kontenut tal-istqarrija meħuda lill-imputat mingħajr il-jedd li jottjeni parir legali qabel l-interrogatorju tiegħu.

Ikkunsidrat ulterjorment:

Kif ingħad, permezz tal-ewwel imputazzjoni l-imputat jinsab akkużat bir-reat ta' traffikar tad-droga eroina.

Jirriżulta mill-atti proċesswali illi din l-investigazzjoni bdiet meta Charlot Zammit ċempel lill-Pulizja sabiex jagħmel rapport dwar argument li nqala' meta l-imputat odjern mar barra d-dar tiegħu, fejn skont Zammit, l-imputat talbu flus li l-istess Zammit kellu jagħtih. Sussegwentment, meta Zammit ġie mitkellem mill-Pulizija, huwa għamel dikjarazzjonijiet inkriminanti fil-konfront tal-imputat fosthom skont l-Ispetur Johann J. Fenech, illi l-pakkett eroina li Zammit kien ikkonsma fil-jum in kwistjoni, kien tahulu l-imputat u tiegħu ħallsu Lm 5. Kien proprju dan li wassal sabiex l-imputat jiġi akkużat bir-reat ikkontemplat fl-ewwel imputazzjoni.

Fl-ewwel lok, il-Qorti tirrileva illi l-istqarrija rilaxxjata minn Charlot Zammit lill-Pulizija Eżekuttiva ma ġietx maħlufa minnu bil-ġurament quddiem Maġistrat ai termini tal-Artikolu 30A tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta u għaldaqstant, japplikaw fil-konfront tal-istess stqarrija d-disposizzjonijiet tal-Artikolu 661 tal-Kodiċi Kriminali li jgħid hekk:

> "Konfessjoni ma tagħmilx prova ħlief kontra min jagħmilha, u mhix ta' preġudizzju għal ebda persuna oħra."

Mhux l-istess madankollu jista' jingħad dwar ix-xhieda tal-istess Charlot Zammit fil-mori ta' dawn il-proċeduri, fir-rigward ta' liema jiskattaw id-disposizzjonijiet tal-Artikolu 30A tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta:

> "Minkejja d-dispożizzjonijiet tal-artikolu 661 tal-Kodiċi Kriminali, meta persuna tkun involuta f'xi reat kontra din l-Ordinanza, kull dikjarazzjoni magħmula minn dik il-persuna u li tiġi konfermata bil-ġurament quddiem maġistrat, u kull xiehda mogħtija minn dik il-persuna quddiem xi qorti tista' tinġieb bi prova kontra kull persuna oħra akkużata b'reat kontra l-imsemmija Ordinanza, kemm-il darba

> jinsab li dik id-dikjarazzjoni jew xiehda tkun saret jew ingħatat volontarjament, u ma ġietx imgiegħla jew meħuda b'theddid jew b'biża, jew b'wegħdiet jew bi twebbil ta' vantaġġi."

Kif ingħad, jirriżulta wkoll mill-atti proċesswali illi l-prova li qegħda tikkampa fuqha l-Prosekuzzjoni hija x-xhieda ta' Charlot Zammit f'dawn il-proċeduri.

L-Artikolu 638(2) tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta jgħid illi f'kull każ, ix-xhieda ta' xhud wieħed biss, jekk emmnut minn min għandu jiġġudika fuq il-fatt, hija biżżejjed biex tagħmel prova sħiħa u kompluta minn kollox, daqs kemm kieku l-fatt ġie pruvat minn żewġ xhieda jew aktar. Skont id-disposizzjonijiet tal-Artikolu 637 tal-istess Kapitolu, imbagħad, f'kwistjonijiet li jolqtu l-kredibilita` ta' xhud, għandu jittieħed qies tal-imġieba, kondotta u karattru tax-xhud, tal-fatt jekk ix-xhieda għandhiex mis-sewwa, jekk hix konsistenti u ta' fattizzi oħra tax-xhieda tiegħu, jekk dik ix-xhieda hix imsaħħa minn xhieda oħra u taċ-ċirkostanzi kollha tal-każ. Ġie mbagħad ritenut illi mhux kull kunflitt fil-provi jwassal neċessarjament għal-liberazzjoni tal-persuna akkużata, imma l-ġudikant irid jara lil min ser jemmen u f'hiex ser jemmnu u ma jemmnux, tenut kont tal-kriterji kontenuti fl-Artikolu 637 appena msemmija (Qorti tal-Appell Kriminali, **<u>Il-Pulizija vs Joseph Thorne</u>**, deċiża fid-9 ta' Lulju 2003).

Fil-każ tal-lum, huwa proprju dan illi l-Qorti għandha quddiemha ossia x-xhieda ta' Charlot Zammit, li fiha huwa indika lill-imputat bħala l-persuna li fil-jum in kwistjoni akkwistat id-droga eroina għalihom it-tnejn. Fix-xhieda tiegħu, Zammit jgħid illi d-droga kien akkwistaha l-imputat u ħallas għaliha l-istess imputat. Jgħid ukoll illi dakinhar huwa ma kellux flus u kien għalhekk illi l-imputat ħallas għad-droga bil-patt li Zammit iħallsu lura l-flus li kien ħareġ ossia s-somma ta' Lm5. Skont Zammit, l-imputat dakinhar kien sellfu wkoll Lm10 għall-*petrol* stante li kienet waqfitlu l-karozza. Jgħid ukoll illi għalkemm kien l-imputat li xtara d-droga, kienu bil-vettura ta' Zammit u kienu flimkien x'ħin l-imputat mar jixtriha. Wara marru flimkien ġewwa l-poliklinika sabiex jiġbru s-siringi, għalkemm kien ukoll l-imputat li niżel mill-vettura sabiex iġibhom, u iżjed tard, ikkonsmaw id-droga flimkien fil-vettura tal-istess Zammit, wara li ppreparaha l-imputat. Skont ix-xhud, kien hemm ukoll okkażjoni oħra li fiha t-tnejn ikkunsmaw id-droga flimkien, wara li ħarġu l-flus u akkwistaw id-droga, ukoll flimkien.

Il-Qorti tqis illi din ix-xhieda ta' Zammit, sa ċertu punt, hija korroborata mix-xhieda ta' PS 1203 Kurt Schembri li mar fuq il-post b'konsegwenza tal-argument li dwaru għamel rapport l-istess Zammit u xehed illi *a tempo vergine* Zammit qal illi l-ġlieda in kwistjoni nqalgħet meta l-imputat kien qed jistenna lil Zammit jinżel bil-flus li l-istess Zammit kien jafu ossia s-somma ta' Lm15 u dan wara illi dakinhar Zammit u l-imputat kienu fil-kumpanija ta' xulxin. In oltre il-Qorti

tinnota illi fil-jum in kwistjoni, kemm l-imputat kif ukoll Zammit instabu fil-pussess ta' oġġetti li, għalkemm ma ġewx analizzati fil-mori ta' dawn il-proċeduri, huma evidentement oġġetti relatati mat-teħid tad-droga eroina. Huwa tassew verosimili għalhekk illi kemm l-imputat, kif ukoll Zammit kienu jagħmlu t-tnejn użu mid-droga eroina – fatt dan li jsostni x-xhieda ta' Zammit f'dawn il-proċeduri. Mhux biss, iżda jidher ukoll illi fil-kors tal-investigazzjonijiet dwar il-każ, Zammit ammetta l-involviment tiegħu u anke għadda proċeduri dwar l-istess.

Fiċ-ċirkostanzi għalhekk, il-Qorti ma ssib xejn inverosimili dwar ix-xhieda ta' Charlot Zammit.

Stabbilit dan, jeħtieġ illi l-Qorti tikkunsidra jekk il-fatti li xehed dwarhom Zammit jammontawx għar-reat ta' traffikar tad-droga eroina da parti tal-imputat odjern.

Hawnhekk il-Qorti tirreferi għas-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali tal-25 ta' Novembru 1999 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Ryan Galea**, li għaliha għamlet referenza wkoll id-difiża fin-nota ta' sottomissjonijiet tagħha. F'dak il-każ, l-appellant u t-tfajla tiegħu ddeċidew illi jixtru d-droga *cannabis* flimkien. Il-flus sabiex tinxtara din id-droga ħarġithom it-tfajla u ċioe` l-għarusa tal-appellant. Ġara pero` illi meta huma marru jixtru d-droga, l-appellant kien qiegħed isuq il-karozza u meta waqfu, il-fornitur mar fuq in-naħa tas-sewwieq ossia tal-appellant u għadda d-droga fiżikament lilu. Dan ħallas bil-flus li kienet tagħtu t-tfajla, u meta ħa d-droga, huwa għaddielha parti minnha, stante illi dik id-droga kienet intiża għat-tnejn li huma. Hawnhekk il-Qorti qalet hekk:

> "Illi, fil-fehma ta' din il-Qorti, dawn il-fatti ma jwasslux sal-estremi ta' traffikar tad-droga da parti ta' l-appellant. Mhux kaz ta' 'sharing' tad-droga fis-sens li hu biss gja kellu id-droga, kien xtraha jew ottjeniha hu biss u ta minnha lil terzi. Il-fatti rizultanti ma jinkwadrawx ruhom fl-elementi kompleti rikjesti ghal traffikar ta' droga, izda semplicement ta' pussess illegali taghha."

Il-Qorti sejra hawnhekk tagħmel referenza għas-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali deċiża fil-11 ta' April 2002 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs David Gatt**, fejn dwar din l-aħħar sentenza ċitata, il-Qorti qalet hekk:

> "…qari attent tal-bran tas-sentenza fuq citat juri bic-car li dik il-Qorti kienet arginat l-interpretazzjoni taghha u iddistingwiet bejn kaz bhal dak li rrizulta f'dak l-appell u kaz fejn persuna ikollha id-droga hi biss, tkun xtratha jew ottjenietha hi biss u umbaghad tati minnha lil terzi. **Fil-waqt li fis-sentenza citata irrizulta li kien wiehed fejn guvni u tfajla kienu xtraw u akkwistaw flimkien kontestwalment u ippartecipaw it-tnejn fl-akkwist**,

billi wiehed saq ghal fuq il-post tal-akkwist mal-ohra u hallas bil-flus taghha li kienet mieghu, dik il-Qorti iddistingwiet dak il-kaz minn kaz fejn l-akkwist ma jsirx flimkien. [enfasi ta' din il-Qorti]

Issa fil-kaz in dizamina, l-statement tal-appellat fih tlitt ipotesijiet li jridu jigu konsidrati separatament. Hemm ic-cahda kategorika tal-appellat li hu qatt qasam id-droga eroina ma haddiehor barra ma Richard Cilia u din ic-cahda mhux kontradetta bi provi u ghalhekk trid tigi accettata minn din il-Qorti.

Hemm umbaghad id-dikjarazzjoni rigwardanti il-qartas li instab fuq l-appellat fil-Gnejna u dan l-appellat jghid li "Xtrajtu flimkien ma Richard, hrigna LM5 kull wiehed" u hemm finalment il-parti l-ohra tal-istqarrija li tghid ghad-domanda:-

D. "Nghid sew li int u Richard Cilia gieli qsamtu id-droga flimkien, u cioe' gieli xtrajt id-droga int u qsamtha mieghu, u gieli xtrahha hu u qasamha mieghek?"
R. "IVA." (emfasi tal-Qorti)
D. "Dan sar matul dawn l-ahhar xaharejn?"
R. "IVA." (emfasi tal-Qorti)

Illi min din il-parti tad-dikjarazzjoni tal-appellat johrog car li, anki jekk riferibbilment ghall-qartas li instab fuq l-appellat fis-7 ta' Frar, 1999, seta' kien hemm il-figura tal-"joint acquisition" li skond l-ahhar sentenza citata ma tikkontjenix l-elementi ta' biegh jew traffikar ta' raza tal-cannabis u - b'analogija imgebbda favur l-appellat - anki il-figura ta' ipprokurar jew offerta` ta' forniment tad-droga eroina li tahtha kien akkuzat l-appellat quddiem l-ewwel Qorti , jirrizulta "ex admissis" u minghajr ekwivoci li fix-xaharejn ta' qabel is-7 ta' Frar, 1999, kien hemm okkazzjonijiet fejn l-appellat kien xtara id-droga eroina wahdu u umbaghad qasamha ma Richard Cilia. Illi dan il-fatt ammess mill-appellat fl-istqarrija tieghu, jikkostitwixxi ir-reat kontemplat taht it-tieni imputazzjoni u ghalhekk l-appell tal-Avukat Generali jidher fondat u qed jigi milqugh."

Illi l-interpretazzjoni ta' dik il-Qorti in kwantu l-każ **Il-Pulizija vs Ryan Galea** hija materjali ferm għall-każ odjern.

F'sentenza oħra tal-Qorti tal-Appell Kriminali, kif preseduta fil-każ appena ċitat, fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Claire Farrugia** mogħtija fis-17 ta' Marzu 2005, l-istess Qorti għamlet referenza għas-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Ryan Galea**, u osservat illi fiż-żewġ każijiet il-fattispecie kienu "*analogi, jekk mhux addirittura identici*", u qalet hekk:

> "Illi mill-gurisprudenza johrog car li biex ikun hemm is-"*sharing*" li jammonta ghal traffikar irid ikun hemm il-fattispecji li wiehed ikollu d-droga w jaqsamha ma xi hadd jew jippermetti lil haddiehor li juza minnha anki minghajr hlas jew korrispettiv (App. Krim. "Il-Pulizija vs. Marvan Cachia" [26.8.98], "Il-Pulizija vs. Martin Pirotta" [15.12.98] u "Il-Pulizija vs. David Gatt" [11.4.2002] u ohrajn). Imma d-droga l-ewwel trid tkun ghandu, mbaghad jaqsamha ma jew jikkonsenja lil haddiehor. Issa fil-kaz in ezami id-droga ghalkemm fizikament inghatat f'idejn l-appellanti mit-traffikant, kienet qed tinxtara flimkien ma Magro u bi flus Magro stess, li ukoll gab is-siringi biex id-droga tkun tista' tigi somministrata lilu. Ghalhekk hawn kien hawn ko-akkwist minn Magro u l-appellanti.
>
> Din il-Qorti ghalhekk tara li l-fattispecji tal-kaz in dizamina jinkwadraw ruhom kwazi b'mod identiku mall-kaz ta' Ryan Galea u ghall-istess ragunijiet tirritjeni li bil-fatt innifsu li l-appellanti injettat lin-namrat taghha bi droga li huma kienu akkwistaw flimkien sahansitra bil-flus tal-istess namrat taghha li kien ukoll gab mieghu s-siringi, kif irrizulta lill-Ewwel Qorti, ma jissusstix ir-reat ta' traffikar izda dak biss ta' pussess."

Dak illi jakkomuna s-sentenzi fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Ryan Galea** u **Il-Pulizija vs Claire Farrugia** huwa l-fatt illi f'dawn il-każijiet il-persuni nvoluti mhux biss ftehmu li jakkwistaw id-droga, u fil-każ ta' Galea, ħarġet il-flus it-tfajla, fil-waqt illi fil-każ ta' Farrugia, ħareġ il-flus Magro, dejjem għat-tnejn li huma iżda saħansitra, iżjed minn hekk, kienu flimkien meta akkwistaw id-droga. Kif ingħad iżjed 'il fuq, fis-sentenza **Il-Pulizija vs David Gatt**, fuq ċitata, il-Qorti qieset illi fis-sentenza ta' Galea, element important kien il-fatt illi l-ġuvni u t-tfajla kienu xtraw u akkwistaw id-droga flimkien u kontestwalment u pparteċipaw it-tnejn fl-akkwist.

Din il-linja ta' ħsieb ġiet ukoll kondiviża fis-sentenza fl-ismijiet **The Police vs Richard Alistair Cranston** tal-Qorti tal-Appell Kriminali fil-21 ta' Ġunju 2017, fejn il-Qorti, wara li għamlet referenza għas-sentenzi ta' Ryan Galea u ta' Claire Farrugia fuq ċitati, sostniet hekk:

> "15. A parallel may be drawn in this case with the situation in these cases. Indeed in the present case appellant and his then girlfriend were, as stated, in an intimate relationship, they both abused drugs and drugs were acquired jointly for both their use. The fact that they had joint possession for their own use means that what we are faced with here is a case of simple possession."

Fil-fehma tal-Qorti, il-każ ta' llum jippreżenta fattispecie analogi għal dawk tal-każijiet appena ċitati. Għalkemm id-droga għaddiet fiżikament għand l-imputat, li mbagħad ikkonsmaha flimkien ma' Zammit, jista' jingħad illi l-akkwist kien wieħed konġunt ossia ko-akkwist u dan billi pparteċipaw fih kemm l-imputat, kif

ukoll Zammit. Fil-waqt illi Zammit saq il-vettura sal-post minn fejn ġiet akkwistata d-droga, l-imputat niżel mill-vettura u akkwista d-droga. Għalkemm kien l-imputat li ħallas għad-droga bi flusu, fl-istess waqt, dan seħħ għaliex Zammit ma kellux flus u wiegħed lill-imputat li kien ser iħallsu lura tal-istess droga. In oltre Zammit saq sabiex it-tnejn imbagħad jottjenu s-siringi u finalment ikkonsmaw id-droga flimkien fil-vettura ta' Zammit. Jirriżulta wkoll illi din ma kinitx l-unika okkażjoni li fiha l-imputat u Zammit akkwistaw u kkonsmaw id-droga flimkien.

Fid-dawl ta' dawn il-kunsiderazzjonijiet, il-Qorti ssib illi ma jirriżultawx l-estremi sabiex issib reita` fl-imputat għar-rigward tal-ewwel imputazzjoni dwar traffikar tad-droga eroina, iżda ssibu ħati biss ta' pussess 'sempliċi' tal-istess droga ai termini tat-tieni imputazzjoni.

In oltre stante illi fix-xhieda tiegħu, Zammit jagħmel referenza għal dak li seħħ fil-jum tat-3 ta' Diċembru 2007 u minkejja li jsemmi wkoll okkażjoni preċedenti li fiha hu u l-imputat ikkonsmaw id-droga flimkien, huwa ma jindikax meta dan seħħ, il-Qorti qegħda ssib lill-imputat ħati biss tat-tieni imputazzjoni b'referenza għat-3 ta' Diċembru 2007 u mhux għas-sitt xhur ta' qabel din id-data.

Finalment, l-imputat ġie addebitat bir-reċidiva.

F'dan ir-rigward, il-Prosekuzzjoni esebiet vera kopja ta' sentenza datata 7 ta' Novembru 2007, fl-ismijiet 'Il-Pulizija (Spettur Josric Mifsud) vs Christopher Scerri[9], mil-liema jirriżulta illi l-konnotati tal-imputat f'dak il-każ, huma għal kollox differenti minn dawk tal-imputat odjern. Is-sentenza li ġiet ippreżentata mill-Prosekuzzjoni ingħatat fil-konfront ta' ċertu Christopher Scerri, iben Ronald u Grace nee` Micallef, imwieled il-Pieta` nhar il-11 ta' Settembru 1978, residenti fil-fond numru Plot 12, Flat 2, Triq Ħal Mula, Żebbuġ u detentur tal-karta tal-identita` bin-numru 419778(M).  Fil-każ ta' llum, l-imputat huwa iben Ronald u Alexandra nee` Zerafa, imwieled il-Pieta` nhar it-30 ta' Diċembru 1980, residenti Flat 8, Dar ir-Risq, Block C, Triq it-Tarzna, Isla u detentur tal-karta tal-identita` bin-numru 77081(M). Għaldaqstant, jirriżulta illi din is-sentenza ma ngħatatx fil-konfront tal-imputat odjern, iżda fil-konfront ta' terza persuna li inċidentalment iġib l-istess isem u kunjom tal-istess imputat.

Għaldaqstant, il-Qorti tqis illi din l-imputazzjoni ma ġietx sodisfaċentement ippruvata u konsegwentement l-imputat ma jistax jistqies bħala reċidiv.

---

[9] Ara s-sentenza esebita bħala 'Dok. JF4' a fol. 25 *et seq*. tal-proċess.

Ikkunsidrat ukoll:

Għal fini ta' piena dwar it-tieni imputazzjoni, il-Qorti qed tqis il-fedina penali aġġornata tal-imputat li hija waħda refrattarja u mil-liema jirriżulta illi l-imputat instab ħati ta' diversi reati fosthom pussess ta' droga eroina f'iżjed minn okkażjoni waħda, serq aggravat u ħsara volontarja f'diversi okkażjonijiet.

Qieset ukoll in-natura tal-imputazzjoni li tagħha l-imputat qed jinstab ħati u ċ-ċirkostanzi tal-każ. Tenut kont tal-fatt illi d-droga li ġiet ikkunsmata, skont Zammit, inxtrat bil-prezz ta' Lm5, il-Qorti qed tqis ukoll illi x'aktarx din ma kinitx teċċedi żewġ grammi u għaldaqstant, qed tapplika d-disposizzjonijiet tal-Kap. 537 tal-Liġijiet ta' Malta.

Tqis ukoll illi għalkemm dan il-każ jirrisali għas-sena 2007, ħafna mid-dewmien fil-proċeduri kien dovut għal raġunijiet imputabbli lill-imputat. Biss biss il-kawża ġiet differita għall-provi tad-difiża għall-ewwel darba fis-seduta tat-22 ta' Ġunju 2012 u fis-snin kollha illi segwew, kemm il-darba l-imputat ma deherx għal diversi seduti minkejja li kien debitament notifikat, jew inkella naqas li jagħmel kuntatt mal-avukat difensur fil-mori tad-differiment, sakemm finalment id-difiża għalqet il-provi tagħha fis-seduta tas-7 ta' Mejju 2019.

Konklużjoni

Għal dawn il-motivi, il-Qorti wara li rat it-Taqsimiet IV u VI u l-Artikolu 22(1)(a) tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta, ir-Regolament 9 tal-Leġislazzjoni Sussidjarja 101.02 u l-Artikolu 4(1) tal-Kap. 537 tal-Liġijiet ta' Malta, qed issib lill-imputat mhux ħati tal-ewwel imputazzjoni kif miġjuba fil-konfront tiegħu u tal-addebitu tar-reċidiva u qegħda tilliberah minnhom, fil-waqt illi qed issibu ħati tat-tieni imputazzjoni (in kwantu biss it-3 ta' Diċembru 2007 u mhux is-sitt xhur ta' qabel din id-data) u tikkundannah għall-penali ta' mitt ewro (€100).

Stante li ma ġewx maħtura esperti f'dawn il-proċeduri, tastjeni milli tieħu konjizzjoni tat-talba tal-Prosekuzzjoni sabiex tordna l-ħlas tal-ispejjeż tal-esperti ai termini tal-Artikolu 533 tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta.

Tordna d-distruzzjoni tal-oġġetti esebiti bħala Dok. JF1 hekk kif din is-sentenza tgħaddi in ġudikat, u dan taħt il-ħarsien tar-Reġistratur li għandu jirrediġi proċess verbal li jiddokumenta l-proċedura tad-distruzzjoni, liema dokument għandu jigi nserit fl-atti ta' din il-kawża mhux aktar tard minn ħmistax-il jum minn tali distruzzjoni.

Natasha Galea Sciberras
Maġistrat